

14 картка

Уміння берегти природні ресурси

У дошкільному віці формуються перші екозвички: вмикати воду, не ламати гілку, не залишати сміття за собою, не викидати їжу, збирати батарейки для утилізації, усвідомлено купувати речі. Дітям нескладно зрозуміти, що природу треба не просто вивчати, а й берегти. Допоможіть дитині усвідомити, що кожен вчинок має наслідки і побачити, як стан природи залежить від дій кожної людини. Такий підхід виховує відповідальність (я можу щось зробити для світу); формує дбайливе ставлення до всього живого (не рвати квіти без потреби, не топтати мурашник); розвиває мислення (діти цікавляться: “Куди зникає вода? Чому листя опадає? Навіщо сортувати сміття?”).

Навчаючи дитину берегти природу, ми не просто говоримо про дерева чи воду, а й мотивуємо берегти ресурси, які не є безмежними. Ми вчимо дитину дбати, бути уважною, відповідальною і вдячною. І це стосується не лише довілля, а всього, що її оточує.

Впродовж тижня розвиватимемо такі компетентності:

Цінності	Ставлення	Уміння	Знання та критичне розуміння
Визнання цінності демократії, справедливості, рівності та верховенства права	Громадянська свідомість Відповідальність	Аналітичне та критичне мислення Гнучкість та вміння адаптуватися Уміння співпрацювати	Знання та критичне розуміння світу

[“Рамка компетентностей для культури демократії”](#)

Завдання для вихователя

- ▶ Пояснити дітям, що таке природні ресурси та які вони бувають
- ▶ Вчити раціонально використовувати природні ресурси
- ▶ Виховувати відповідальність та розуміння важливості захисту природи та довкілля

Очікувані навчальні результати

- ▶ Висловлює думку, що чесних і справедливих законів завжди потрібно дотримуватись

- Долучається до діяльності, спрямованої на захист довкілля
- Визнає відповідальність за свою поведінку
- Може відрізнити факти від суджень
- Може змінювати свої рішення, якщо їх наслідки вимагають цього
- Активно ділиться корисною інформацією/ знаннями з іншими
- Може пояснити необхідність захисту природи та довкілля

Необхідні матеріали: великі ємкості для збору води, склянки або інші малі ємкості для вимірювання рідини, картки з написами “ТАК” і “НІ”, піпетки, монети по 1, 5 і 10 грн, аркуші А4 й матеріали для малювання, матеріал для виготовлення іграшкових “контейнерів” для сортування сміття.

Крок 1. ЗУСТРІЧ У КОЛІ (20 хв.)

Мета: створити атмосферу, щоб діти почувалися комфортно, налаштувалися на спілкування, мали можливість фантазувати й обирати. Заохочуйте кожну відповідь.

1. Попросіть дітей об'єднатися в коло.
2. Запропонуйте дітям передати усмішку по колу (сусіду чи сусідці праворуч). Якщо дитина не хоче або не має настрою усміхатися, вона може показати пальчиками серденько. Вихователька починає, а далі діти передають усмішку або серденько по колу.
3. Попросіть дітей пригадати, де вони сьогодні використовували воду, світло (можна використати картинки з зображенням крана, краплі води, електроприладів тощо). Обговоріть з дітьми, чи може людина обійтися без води і електрики в житті? Чому?
4. Запитайте дітей, чи знають вони, звідки береться вода й електрика в їхніх домішках, садочку? Поясніть, що це ресурси, які дає нам планета Земля.

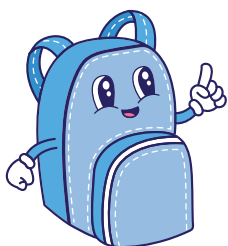
Обговорення історії в колі

Михайлик планував прийняти ванну з піною і корабликом. Хлопчик увімкнув світло у ванній кімнаті, відкрив кран і пішов шукати кораблик. Він повернувся, щоб перевірити, чи вже достатньо води, але побачив, що забув закрити пробку. Хлопчик закрив злив і знову відкрив воду. Михайлик вийшов, щоб продовжити пошуки кораблика, але забув вимкнути світло у ванній кімнаті. Коли він повернувся, ванна вже була повна. Торкнувшись води, він відчув яка вона холодна. Михайлик спустив воду і втретє почав набирати ванну.

Запитайте дітей та обговоріть:

- ▶ Чи економно використовував Михайлик світло та воду? Чому ви так вважаєте?
- ▶ Чому хлопчик марно витратив так багато води?
- ▶ Що б мав зробити Михайлик, аби вода не витікала даремно?
- ▶ Як можна використати холодну воду, яка вже набралася у ванну?
- ▶ Як ви економите воду, коли чистите зуби або миєте руки?

Формулюємо **“Правила в наплічник”** разом з дітьми:

- ▶ Треба вимикати світло в кімнаті, де нікого немає.
- ▶ Треба економно використовувати воду й не відкривати кран без потреби.
- ▶ Треба берегти природу й її ресурси, дбати про чистоту довкілля (сортувати сміття, не залишати сміття за собою, не викидати їжу, збирати батарейки для утилізації, усвідомлено купувати речі).

Крок 2. ГРА НА ВИБІР (15 хв.)

“Експеримент”

Під час миття рук запропонуйте дітям зібрати в окрему ємність усю воду, яка їм знадобиться: 1 раз — не закривати воду, 2 раз — закрити воду, коли діти намилують руки. Для виконання експерименту можна поділити групу на дві команди, які діятимуть за різними сценаріями. Порівняйте разом з дітьми, скільки води використано в обох випадках: виміряйте за допомогою склянки чи іншої невеличкої посудини, скільки води використано.

Запитайте дітей та обговоріть:

- ▶ В якому випадку використали більше води: коли закривали кран чи коли залишали його відкритим?
- ▶ Чому так важливо економити воду?
- ▶ Яке правило щодо миття рук ми можемо запровадити, щоб витратити менше води?

“Так-Ні”

Приготуйте 2 картки з написами “ТАК” і “НІ” та розташуйте їх в різних частинах приміщення. Зачитайте твердження і запропонуйте дітям обрати, до якої картки перейти. Запитайте в 1-2 дітей, чому вони обрали ту чи іншу відповідь.

Приклади тверджень:

- ▶ Використовую склянку, коли чищу зуби.
- ▶ Я вимикаю воду, коли намилую руки.
- ▶ Увечері вмикаю світло в усіх кімнатах, а граюся в одній.

- ▶ Прошу старших вимкнути нічник у моїй кімнаті, коли я засну.
- ▶ Залишаю на ніч увімкнені гірлянди.
- ▶ Коли хочу пити, набираю воду у велике горнятко. Виливаю в раковину, те що залишилось.
- ▶ Нагадую татові/бабусі закрити кран, коли вони миють овочі чи фрукти.

Крок 3. ОРГАНІЗОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ГРУПАХ (20 хв.)

Покладіть у мішечок олівці 4 або 6 кольорів за кількістю дітей у групі. Покладіть на 2 столики по одному олівцеві 2 (3) кольорів. Наприклад, червоний-синій-чорний і зелений-жовтий-блакитний. Запропонуйте дітям дістати по одному олівцеві з мішечка і сісти біля столиків за кольором олівців

Гра “Картки-помічники”

Разом з дітьми виготовіть картки про дбайливе ставлення до природи та ресурсів (наприклад, вимикай воду під час намилювання рук; вимикай світло, коли виходиш з туалету/спальні; для пиття чи поливання квітів набери стільки води, скільки використаєш тощо).

Гра “Сортуємо разом”

Разом з дітьми створіть ігрові контейнери різного кольору для сортування «сміття» і підготуйте малюнки/предмети. Потренуйтеся разом визначати, який контейнер підходить для кожного предмета або картки.

Рекомендації та додаткові ресурси на тиждень

1 Упродовж тижня знайдіть час поговорити з кожною дитиною про збереження природних ресурсів.

Що тобі сьогодні вдалося зробити для збереження природи? (вимкнути світло в кімнаті, якщо там нікого немає; полити квіти зібраною дощовою водою; міцніше закрутити кран, з якого крапала вода; викинути папір у окремий контейнер тощо).

Чи говорите ви вдома про економне використання ресурсів? Як можнаощадливіше використовувати воду та світло вдома і в садочку?

Поговоріть з дітьми про дбайливе ставлення до речей: одягу, предметів побуту, іграшок, бо для їх виготовлення використовують природні ресурси. Привчайте дітей до того, що повторне використання речей - це позитивно і добре впливає на нашу планету (можна віддати іграшки, якими вже не граємося, а також одяг чи взуття, з якого виростили).

Поради для бесід з дітьми у колі протягом тижня.

Розгляньте з дітьми карту світу і попросіть показати, де на ній є вода. Поміркуйте, звідки береться вода, яку ми використовуємо для щоденного вжитку. Розкажіть дітям, що вода потрапляє в наші домівки з річок, озер, джерел, льодовиків. Люди будують водогони, щоб доставити воду до кожного помешкання, а також очищають воду, щоб зробити її придатною для пиття й приготування їжі. Поясніть, що багато людей не мають доступу до чистої води, тому потрібно бережливо до неї ставитися.

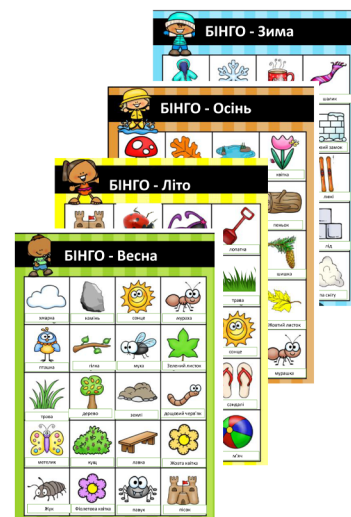
Поговоріть з дітьми про природне та штучне світло. Звідки воно береться? Розкажіть, що таке енергія: сила, яка нагріває, освітлює, приводить у рух транспорт, побутову техніку. Вона утворюється завдяки використанню природних ресурсів: води, газу, нафти, вугілля, торфу, вітру, сонця. Поміркуйте, де і в який спосіб люди використовують енергію. Обговоріть, як її можна економити. Розкажіть дітям про можливості використання енергії сонця й вітру.

2 Давайте дітям прості завдання, які допоможуть їм вчитися берегти природні ресурси.

- Пропонуйте дітям відмовитися від використання ліфта, якщо треба піднятися лише на кілька поверхів, натомість ходити пішки.
- Розкажіть, що можна зекономити природні ресурси, якщо використовувати для пакування продуктів торбинки з тканини, паперові пакети або спеціальну біорозкладну упаковку.
- Запитуйте, що з цього діти роблять або можуть робити вдома.
- Запропонуйте дітям бути уважними і слідкувати, щоб у групі та туалетній кімнаті без потреби не горіло світло; заохочувати використання денного світла – залишати відкритими штори та ролети; нагадувати одне одному закривати кран, поки намилюють руки.

3 Заохочуйте до спільної діяльності та обговорення

На вулиці запропонуйте дітям пограти в гру **“Бінго”**. Оберіть та роздрукуйте варіант відповідно до пори року. Кількість копій має відповідати кількості дітей у групі. Завдання: знайти всі зображені елементи в одному рядочку по горизонталі чи вертикалі під час прогулянки. Хто впорався першим голосно вигукує **“Бінго!”**. По завершенню гри поговоріть про те, які тварини, рослини, об'єкти природи вдалося відшукати. Наголосіть, що необхідно дбайливо ставитись і не засмічувати природу, щоб зберегти її різноманіття.

Гра-вимірювання

Об'єднайте дітей у групи по 5-7 осіб. Кожній групі роздайте по 3 монетки (1, 5 і 10 грн). Запропонуйте крапати воду піпетками на кожную монетку та порахувати, скільки крапель помістилося на кожную з них. Якщо діти вміють писати цифри, можна попросити їх підписати кількість крапель до кожно́ї монетки.

Запитайте дітей та обговоріть:

- Чому на кожную з монет помістилася різна кількість крапель?
- Що ви дізналися про воду з цієї гри?
- Як іще можна використовувати воду?

Гра “Впіймай дощик”

Приготуйте та поставте посудину на вулиці для збору дощової води. Поговоріть з дітьми, як ми можемо спіймати дощик? Як можна використовувати дощову воду? Коли після дощу в посудину набереться вода, під час прогулянки запропонуйте дітям полити нею рослини на подвір'ї.

Гра “Розвідники природи”

На прогулянці дайте дітям “розвідницьке” завдання: знайти 3 речі, які створила природа, і 3 — які створила людина. Обговоріть знахідки дітей, та поміркуйте разом, як і чому треба берегти речі.

4

Залучайте до активностей інших дорослих та батьків

Запропонуйте дітям разом з батьками організувати контейнери для сортування сміття вдома, а також підготувати спеціальну ємність для використаних батарейок, яку потім треба віднести у відповідний пункт збору. Попросіть дітей поділитися в колі результатами економії природних ресурсів і бережливого ставлення до речей удома.

Повідомте батькам, що зараз ми в групі працюємо над умінням берегти природні ресурси й запропонуйте ідеї для використання в родині.

- **Посадіть рослину.** Разом із дитиною оберіть рослину, посадіть у землю і дбайте про неї, поливайте. Спостерігайте, що необхідно рослині для росту або цвітіння.
- **Майстерка виробів з вторсировини.** Зробіть з дітьми нові вироби з непотрібних речей (наприклад, з коробки від чаю чи картонної втулки): іграшку, скриньку, рамку, годівничку тощо.
- **“Зелений щоденник”.** Записуйте або малюйте в блокноті чи альбомі, що вдалося зробити для природи цього тижня (наприклад, прибрали залишене сміття, віднесли батарейки на переробку, посадили рослину, погодували пташок узимку, вимикали світло тощо).

